

Antennes en Omgevingswet

Dit document is bedoeld als hulpmiddel voor gemeenten met vragen over vergunningen voor antennes onder de Omgevingswet. Vragen en opmerkingen zijn welkom via info@antennebureau.nl.

Versie december 2025

Antennebureau

Inhoud

- De Omgevingswet
- Omgevingsplanactiviteit
- Technische bouwactiviteit
- Antennes en monumenten
- Beperkingengebied-activiteit
- Milieubelastende activiteit
- FAQ antennes
- Eisen buiten Omgevingswet

De Omgevingswet

Voor het plaatsen van een antenne is het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) van belang. Het Bbl is één van de vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) die direct voortvloeien uit de Omgevingswet. Het Bbl regelt welke antennes vergunningvrij geplaatst mogen worden. Dit zijn bijvoorbeeld schotelantennes en C2000 antennes.

Sommige antennes voor mobiele communicatie zijn ook vergunningvrij. Een vergunning is wel nodig als een antenne:

- op of aan een monument wordt geplaatst;
- in een beschermd dorps- of stadsgezicht wordt geplaatst;
- in een Natura 2000-gebied wordt geplaatst.

Ondanks de vrijstellingen in het Bbl kan voor het plaatsen toch een omgevingsvergunning vereist zijn. Dit heeft te maken met aanvullende voorwaarden die het bevoegd gezag in een Omgevingsplan heeft vastgelegd. Activiteiten die vergunningsplichtig zijn, zijn bijvoorbeeld:

- omgevingsplanactiviteit bouwwerken;
- beperkingengebiedactiviteit;
- milieubelastende activiteit.

Zie ook www.iplo.nl en de vergunningencheck op www.omgevingsloket.nl

Omgevingsplanactiviteit

Artikel 2.29 van het Bbl bepaalt welke antennes vergunningvrij geplaatst mogen worden. Passen (bouw)activiteiten niet in het Omgevingsplan, dan kan de gemeente hiervoor vergunningseisen opleggen in een Omgevingsplan.

In het Omgevingsplan kunnen bijvoorbeeld regels staan over de toegestane bouwhoogte op een bepaalde locatie of regels voor een gemeentelijk beschermd stads- of dorpsgezicht.

Staan de regels in het Omgevingsplan de bouw van een antenne niet toe? Dan is een omgevingsvergunning nodig voor deze activiteit. Dit wordt een buitenplanse omgevingsplanactiviteit genoemd.

Technische bouwactiviteit

In bijlage I bij artikel 1.1 van het Besluit bouwwerken leefomgeving staat de definitie van het begrip antenne-installatie:

installatie bestaande uit een antenne, een antennedrager, de bedrading en de in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie.

De technische bouwregels voor een antenne zijn verbonden aan de gebruiksfunctie *bouwwerk geen gebouw zijnde*.

Een antennemast is een *bouwwerk zonder dak*. Uit artikel 2.26 Bbl volgt dat een *omgevingsvergunning technische bouwactiviteit* is vereist voor een antenne inclusief antennedrager hoger dan 5 meter. Bij schotelantennes geldt de vergunningsplicht als deze hoger is dan 3 meter en een doorsnede van meer dan 2 meter heeft.

Voor antennes tussen de 5 meter en 20 meter hoogte geldt een *bouwmelding* in plaats van een omgevingsvergunningsplicht voor de *technische bouwactiviteit* (Bbl. art. 2.27 lid 1 onder a en art. 2.17 lid 3 onder g).

Antennes en monumenten

Rijksmonumenten

Bij antenneplaatsing op een rijksmonument is sprake van een rijksmonumentenactiviteit. Deze is vergunningplichtig op grond van artikel 5.1 lid 1, onder b van de Omgevingswet.

Het plaatsen van een antenne op een rijksmonument is niet vergunningvrij voor de omgevingsplanactiviteit. Dit laatste volgt uit Bbl artikel 2.30, lid 2, onder b.

Provinciale of gemeentelijke monumenten

In de Omgevingsverordening van de provincie kunnen locaties zijn aangewezen als beschermd of monumentaal waardoor een activiteit ontstaat waarvoor een *omgevingsvergunningplicht*

omgevingsverordening ontstaat (art. 4.1, lid 1 Ow, art. 5.4 Ow). Voor gemeentelijke monumenten kunnen regels zijn opgenomen in het Omgevingsplan (art. 4.1, lid 1 Ow, art. 5.1, lid 1, onder a Ow).

Beschermd stads- of dorpsgezicht

Voor antenneplaatsing in een rijks beschermd stads- of dorpsgezicht is bijna altijd een omgevingsvergunning nodig. Een vergunning is niet nodig als een antenne voldoet aan Bbl art. 2.29 onder m en geplaatst wordt aan de achterkant van een gebouw en niet naar openbaar toegankelijk gebied is gekeerd (Bbl, art. 2.30 lid 3 sub b onder 2).

Beperkingengebiedactiviteit

Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een tweede Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) die voortvloeit uit de Omgevingswet. Deze AMvB bevat regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving.

Bij het plaatsen van een antenne-installatie nabij een rijksweg kunnen er beperkingen gelden waardoor een vergunning- of meldingsplicht geldt (art. 8.16 en 8.17 Bal). Bij antenneplaatsing naast een provinciale weg kan de Omgevingsverordening regels bevatten voor de *beperkingengebiedactiviteit provinciale weg*.

Bij een spoorweg kan het gaan om een *beperkingengebied-activiteit spoorweg* (art. 5.1, lid 2, onder f, sub 4 Ow). Bij een gemeenteweg kunnen regels gelden uit het Omgevingsplan voor een *omgevingsplanactiviteit beperkingengebied-activiteit gemeentelijke weg*. In de buurt van waterstaatswerken kunnen eveneens beperkingen gelden (art. 5.1, lid 2, onder f, sub 2).

Milieubelastende activiteit

Voor antenne-installaties met een opgenomen vermogen van 4 kW of minder gelden geen specifieke regels voor de milieubelastende activiteit (artikel 3.9 Bal). Antenne-installaties met een opgenomen vermogen van meer dan 4 kW zijn vergunningplichtig voor de milieubelastende activiteit (Bal, art. 3.10). In de voorschriften die worden opgenomen in de omgevingsvergunning voor de milieubelastende activiteit, kan worden verwezen naar de ICNIRP-limieten.

Hangen er meerdere antenne-installaties in een zendmast? Dan bepaalt het opgenomen vermogen per zender of een vergunning voor de milieubelastende activiteit moet worden aangevraagd.

Zodra de basisrestricties voor elektromagnetische velden (EMV) zijn opgenomen in het *Frequentiebesluit 2013* geldt er een landelijk EMV-regime waardoor deze milieuregelgeving naar verwachting terugtreedt.

FAQ antennes

Antennes voor mobiele telecommunicatie

Is voor een antenne voor mobiele communicatie een omgevingsvergunning voor de technische bouwactiviteit nodig?

Antennes hoger dan 5 meter (inclusief drager) zijn vergunningplichtig voor de technische bouwactiviteit. De hoogte wordt gemeten vanaf de voet van de antennedragers. Bij plaatsing aan de gevel wordt gemeten vanaf het punt waarop de antenne (met de antennedragers) het dakvlak kruist (Bbl, art. 2.26).

De gemeente toetst een aanvraag voor een bouwactiviteit aan de technische regels van hoofdstuk 4 en afdeling 7.1 van het Bbl en de beoordelingsregels uit het Besluit kwaliteit leefomgeving. Antennes tot 20 meter hoogte zijn bouwwerken in gevolglasse 1 (Bbl, art. 2.17 lid 3 onder g).

Zoals in de Wet kwaliteitsborging is beschreven, geldt voor antenne-installaties van 5 tot 20 meter hoogte een bouwmeldingsplicht (art. 2.18 Bbl) in plaats van een vergunningplicht voor de technische bouwactiviteit. Een onafhankelijke kwaliteitsborger ziet toe of aan de voorschriften van het Bbl wordt voldaan. Dit staat los van de vergunningplicht voor de omgevingsplanactiviteit.

Is voor een antenne voor mobiele communicatie een omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit nodig?

Antennes voor mobiele communicatie *niet* hoger dan 5 meter (inclusief drager) die voldoen aan de voorwaarden van artikel 2.29 onder m van het Bbl zijn vergunningvrij voor de omgevingsplanactiviteit.

Antennes hoger dan 5 meter mogen niet in strijd zijn met de regels van het omgevingsplan. Bij strijdigheid met die regels is de antenne-installatie vergunningplichtig voor de omgevingsplanactiviteit bouwwerken.

Mag op een bestaande zendmast van 40 meter vergunningvrij een extra antenne-installatie voor mobiele telecommunicatie worden geplaatst?

Een bestaande antennemast mag uitgebreid worden met een antenne van maximaal 5 meter (Bbl, art. 2.29 onder m sub 1). In de Omgevingswet zijn voor de mast geen hoogtebeperkingen opgenomen. Het bevoegde gezag kan in een Omgevingsplan wel een maximale hoogte voor antennemasten opnemen (Ow artikel 4.4, tweede lid). Wordt de mast na bijplaatsing van een extra antenne hoger dan deze maximale hoogte, dan moet hiervoor een vergunning worden aangevraagd voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Mag een (macro) antenne voor mobiele communicatie op een straatlantaarn worden geplaatst zonder vergunning?

Ja, als de antenne op minimaal 3 meter hoogte boven de grond wordt geplaatst. (Bbl, art. 2.29 onder m sub 1 onder).

Moet de apparatuur dan ook op minimaal 3 meter hoogte worden geplaatst?

Alleen de antenne moet hoger geplaatst zijn dan 3 meter. De techniekkast of randapparatuur mag vergunningvrij op de grond worden geplaatst of in de mast. Bij plaatsing in de mast, gelden de constructieve eisen van de mast. Die mogen niet in gevaar komen door het aanbrengen van de randapparatuur in de mast.

Is een antenne voor mobiele communicatie vergunningvrij als die lager is geplaatst dan 9 meter aan een gebouw of lager dan 3 meter bij een straatlantaarn of andere mast?

Ja, maar alleen als de antenne niet hoger is dan 0,5 meter (Bbl, art. 2.29 onder m sub 2 onder i) óf als het gaat om een small cell conform uitvoeringsverordening EU 2020/1070 (Bbl, art. 2.29 onder m sub 3).

Gelden voor (macro)antennes voor mobiele communicatie die gecamoufleerd zijn afwijkende regels?

Nee, voor een gecamoufleerde antenne gelden dezelfde regels als voor een niet-gecamoufleerde antenne. De hoogte en locatie zijn bepalend of een antenne vergunningsvrij gebouwd mag worden.

Small cells

Wat is een small cell?

De Telecommunicatiewet gebruikt de term *draadloos toegangspunt met klein bereik*. Het gaat hier om draadloos netwerktoegangsapparatuur met een laag vermogen en klein van omvang. Een small cell maakt gebruik van het vergunningplichtig of vergunningvrij radiospectrum – of van beide – en kan deel uitmaken van een openbaar elektronisch communicatienetwerk.

Het is uitgerust met een of meer antennes met lage visuele impact en aan de gebruikers toegang verleent tot elektronische communicatienetwerken, ongeacht of de onderliggende netwerktopologie mobiel of vast is.

Is een small cell vergunningplichtig?

Nee, zolang de small cell voldoet aan de technische en visuele eisen in de uitvoeringsverordening EU 2020/1070 (Bbl, art. 2.29 onder m sub 3). De zichtbare delen mogen bijvoorbeeld in omvang niet groter zijn dan 30 liter. Op antennebureau.nl staat hierover [een factsheet](#).

Is een small cell die verwerkt is in straatmeubilair of bushokje vergunningsvrij?

Ja, als de antenne voldoet aan de eisen in de Europese uitvoeringsverordening EU 2020/1070 'Draadloze toepassingen met een klein bereik'. Het gaat dan om small cells die in omvang niet groter zijn dan 30 liter of volledig zijn geïntegreerd in de draagconstructie.

Is een small cell die niet is geïntegreerd in straatmeubilair, maar eraan bevestigd, vergunningsvrij?

Ja, als de antenne voldoet aan de eisen in de Europese uitvoeringsverordening EU 2020/1070 'Draadloze toepassingen met een klein bereik'. De zichtbare delen mogen in omvang niet groter zijn dan 30 liter.

Valt een kleine antenne voor mobiele communicatie buiten de Europese definitie van small cell? Dan geldt dat de antenne met antennedragers gemeten vanaf de voet, niet hoger mag zijn dan 0,5 meter (Bbl, art. 2.29 onder m sub 2 onder i).

Is er een verschil tussen een small cell en een kleine vergunningsvrije antenne voor mobiele communicatie tot 0,5 meter?

Nee. Sinds Uitvoeringsverordening (EU) 2024/2000 is dit verschil opgeheven voor antenneplaatsing op straatmeubilair met een maximale hoogte van 0,5 meter (Bbl, art. 2.29 onder m sub 2 onder i). De nieuwe verordening voegt actieve antennesystemen (zoals die met beamforming) toe aan de categorie van draadloze toegangspunten met klein bereik. Voorwaarde is dat deze antennes voldoen aan de blootstellingslimiet – gemeten volgens EN 62232.

Is er onderscheid bij plaatsing van een small cell voor 4G/5G of wifi?

Nee, zowel een 4G/5G small cell als een wifi-hotspot zijn omgevingsvergunningvrij zolang ze voldoen aan de eisen in uitvoeringsverordening EU 2020/1070 'Draadloze toepassingen met een klein bereik'.

Kan een small cell of 4G/5G-antenne zonder vergunning worden geplaatst op, aan, in of bij een (beschermd) monument?

Nee, de uitzonderingen van de vergunningplicht gelden niet bij monumenten (Bbl, art. 2.30 lid 1 en 2). En bij plaatsing op rijksmonumenten geldt altijd een vergunningplicht voor een rijksmonumentenactiviteit, uitgezonderd de situaties in art. 13.11 Bal.

Wanneer moet voor een antenne voor mobiele communicatie een omgevingsvergunning milieu worden aangevraagd?

Bij antenne-installaties voor mobiele telecommunicatie komt dit in principe niet voor. Bij antenne-installaties met een opgenomen vermogen van meer dan 4 kW geldt een vergunningplicht voor het onderdeel milieu in de omgevingsvergunning (Bal, art 3.9). Bij landelijke omroepzenders wordt meestal gebruik gemaakt van opgenomen vermogens van meer dan 4 kW. Voor die antenne-installaties geldt een vergunningplicht voor de activiteit milieu.

Antenne-installaties voor C2000

Is voor een zendmast voor de hulpdiensten een omgevingsvergunning voor de technische bouwactiviteit nodig?

Nee, als de mast niet hoger is dan 5 meter wordt deze niet aangewezen als vergunningplichtig (artikel 2.26 Bbl). Als de mast hoger is dan 5 meter geldt de uitzondering voor de vergunningplicht op grond van artikel 2.27, lid 2, onder h Bbl).

Is voor een C2000 antenne-installatie een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit nodig?

Nee, het plaatsen van een zendmast voor een C2000 antenne-installatie wordt uitgezonderd van de vergunningplicht in Bbl artikel 2.29, onder n, behalve als het gaat om plaatsing op een monument of beschermd stadsgezicht of in een Natura-2000 gebied of beperkingengebied.

Mag een antenne-installatie vergunningsvrij in een WAS-mast geplaatst worden?

Een antenne-installatie voor mobiele communicatie in een bestaande WAS-mast is vergunningsvrij indien deze antenne niet hoger is dan 5 meter en op een 3 meter hoogte wordt geplaatst. Dit volgt uit Bbl art. 2.29 onder m.

Er zijn gemeenten in Nederland die het aanpassen van een bestaand vergunningsvrij bouwwerk, zoals een WAS-mast, als vergunningsvrij beoordelen zolang dit past binnen het gebruiksdoel. Er zijn ook gemeenten die de herontwikkeling van een WAS-mast met antenneplaatsing zien als een omgevingsvergunningplichtige activiteit vanwege de uitbreiding van het gebruiksdoel en de hoogte van de mast.

Het is aan het bevoegde gezag om in het Omgevingsplan vast te leggen of het uitbreiden of aanpassen van een WAS-mast wel of niet vergunningplichtig is.

Antennes van radiozendamateurs

Mag een radiozendamateur zonder vergunning een antenne in zijn tuin plaatsen?

Ja, zolang de antenne achter het voorerf is geplaatst en niet hoger is dan 5 meter. Op een dak of aan een gevel geldt maximaal 5 meter hoogte vanaf het punt waarop de antenne, met antennedrager, het dakvlak kruist (Bbl, art. 2.26 lid 1 en 2 en art. 2.29 onder o sub 2).

Schotelantennes

Kan een schotelantenne vergunningsvrij worden geplaatst?

Ja, mits niet meer dan 2 meter in doorsnee, niet hoger dan 3 meter en achter het voorerfgebied (Bbl 2.26, lid 2 onder 2 sub d en art. 2.29 onder o sub 1).

Eisen aan antennes buiten de Omgevingswet

Blootstellingslimieten

Nederland hanteert de ICNIRP-blootstellingslimieten. Antenne eigenaren moet zich hieraan houden. De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) houdt hier toezicht op. De totale hoeveelheid elektromagnetische straling van antennes moet altijd onder de limieten blijven. De limieten houden rekening met kwetsbare groepen zoals kinderen, zwangere vrouwen, ouderen en zieken.

Radioapparaten richtlijn

Alle radiozendapparatuur moet voldoen aan de richtlijn voor radioapparaten, de Radio Equipment Directive (RED). Alle antennes moeten een CE-markering hebben en voldoen aan deze Europese eisen. Een fabrikant verklaart met de CE-markering dat een apparaat voldoet aan de Europese regelgeving zodat het apparaat niet stoort op andere apparaten en veilig is voor mens en dier. De Rijksinspectie Digitale Infrastructuur houdt hier toezicht op.